

Tot aan het einde

Achter elke rouwadvertentie gaat een verhaal schuil. Mickelle Haest tekent wekelijks de ervaringen op van een Amsterdamse uitvaartverzorgster.

Ik rij naar een randgemeente. Er is een mevrouw overleden. Het huis is van het jaarendertigtype. Als ik binnenkom, hebben de dochters zojuist de verzorging van hun moeder afgerond. "We zullen u haar even laten zien." Ze ligt op een bed in een zijruimte. Het zonlicht valt door de ramen op haar gebruinde gezicht. Ze draagt een breed model gele jurk met flappen, haar hoofd ligt richting het raam gedraaid. Ongemerkt denk ik aan Franse zonnebloemvelden, waarin elke zonnebloem zijn kop fier richting de zon draait. Samen tillen we de vrouw op een opbaarplank. In alle rust schuiven we gezamenlijk de koelplaat onder haar lichaam. "Moeder is kortgeleden nog op vakantie geweest," zegt één van de dochters als ze ziet dat ik naar het gezicht van de vrouw kijk. "Maar ze heeft deze kleur ook omdat ze aan een leverziekte leed."

Het is een kunstzinnige familie. Meubels staan niet gerangschikt zoals in een doorsnee huiskamer, kunst laat de muren spreken. "Haar ex-man, onze vader, is een groot kunstenaar." "Vroeger woonden we in Amsterdam," zegt de andere dochter. "Daar wil ze ook worden gecremeerd." Op de dag van de uitvaart wikkelen familie en vrienden de vrouw in witte doeken. Op de opbaarplank dragen ze haar een bestelbus in van een familielid. De bodem van het voertuig is bedekt met pioenrozen. Een sliert van auto's rijdt achter de bus aan. Aan de autospiegels geen rouwvlaggen, maar gele linten. Samen rijden we naar een Amsterdamse galerie. Te midden van kunstwerken wordt ze neergelegd op de vloer. De tafels staan vol met vazen. Iedere

genodigde heeft bloemen bij zich. Langzaam raken alle vazen rijk gevuld. Er wordt gegeten, gedronken en gesproken. Midden in de ruimte is een microfoon op standaard geplaatst. Een violist speelt een onstuimig stuk.

Het samenzijn duurt een paar uur, dan rijden we met een kleine groep naar het crematorium. "We brengen haar zelf weg. Tot aan het einde," zeiden de dochters toen we de uitvaart bespraken.

Bij het crematorium nemen we niet de familie-ingang, maar een andere route. Als we binnenkomen, ligt de vrouw in de witte doeken op een stalen brancard op wielen, de invoerkar. In de kleine ruimte, waarin twee ovens zijn geplaatst, kunnen maximaal vijftien personen. Wij staan er met zijkant zessen. Door het kijkgaatje in de deur van de vierkante opening schittert een rode gloed. De oven staat aan. De ovenist komt binnen. Het gezelschap valt stil. Iedereen buigt zich nog een keer over de vrouw. Een laatste kus, een laatste streel. Ik kijk ze één voor één aan. Met mijn ogen vraag ik of ze mag gaan. Eén voor één laten ze los. Ik knik naar de ovenist. Hij opent de deur van de oven, die ongeveer anderhalve meter boven de vloer zit. Vanaf de invoerkar duwt hij mevrouw tot aan het einde.

Door het kijkgaatje schittert een rode gloed. De oven staat aan. Nog één laatste kus